

MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT

MÚSORFÜZET

1995 NOVEMBER-DECEMBER

ELŐADÁSOK

1995. november 20. (hétfő)

Berczik Pál - Szilágyi Ferenc: A Baradla alsó barlangjainak kutatása

1995. november 23. (csütörtök)

Técsy Péter: Barangolás Erdély hegyeiben (6x6-os diák)

Szuhai Sándor - Técsy Péter: Föld alatti csodavilág (erdélyi barlangok diákon)

Sófaly István - Szuhai Sándor: A természet anatómiája — Erdélyi barlangokban található érdekes képződmények és kristályok (2 vetítős diashow)

Erdélyi barlangkutató barátaink a barlangi fotózás mesterei, felvételeikkel már számos versenyen értek el sikert.

1995. november 27. (hétfő)

Dr. Jakucs László: Szerelmes barlangjaim

1995. december 4. (hétfő)

Dr. Jaskó Sándor: A Mátyás-hegyi-barlang első jelentős szakaszainak feltárása

Az előadások helyszíne, a korábbiakhoz hasonlóan a **SZEMLŐ-HEGYI-BARLANG FOGADÓÉPÜLETE**, mindig 18 órakor. **VIGYÁZAT!** A NOVEMBER 23-I előadás CSÜTÖRTÖKÖN lesz.

Barlangklíma és időjárás

A Barlangklimatológiai és terápiai, valamint az Oktatási Szakosztály közös előadásorozata

A 10 előadásra tervezett sorozat áttekinti valamennyi klímaelem viselkedését és ezek főbb kölcsönhatásait. A hangsúlyt a fizikai összefüggésekre helyezi, szemléletes módon. Néhány eddig nem publikus összefüggésre is igyekszik rávilágítani. Felsőbb matematika csak a résztvevők meggondolatlan kérésére kerülhet szóba. Így kezdők számára is érthető lesz, de a gyakorlottaknak is igyekszik újat mondani.

Az előadások időpontjai:

- 1.) November 6. (hétfő): **A barlangi klíma működése általában. A barlangi huzat szerepe és okai**
- 2.) November 13. (hétfő): **A barlangi huzat (2. rész). Légnyomás a barlangban.**
- 3.) December 11. (hétfő): **Hőmérséklet; a barlang hőháztartása.**
- 4.) December 18. (hétfő): **Páratartalom**

Az előadások helyszíne a Társulat tárgyalója (Budapest, II. Fő utca 68. II. 210.) Kezdesi időpont mindig 17 óra.

A sorozat további tervezett előadásai:

- 5-6-7-8.) **A radon-ion-aerosol rendszer**
- 9.) **A barlangi levegő összetétele, CO₂**
- 10.) **Maradék (por, pollen, baktériumok, zaj, fronthatások, stb.)**

Gádoros Miklós

RENDEZVÉNYEK

"Halottak emlékéül - élők intelméül"

November 1-én (szerda) 17.30-kor csendes megemlékezést tartunk elhunyt barlangkutató társainkról a Szemlő-hegyi-barlang feletti

BARLANGKUTATÓ EMLÉKKERTBEN.

Ezen időpontig helyreállítjuk a nyáron megrongált, tábláiktól megfosztott emlékköveket és elkészítjük az ez évben elhunyt kutatótársunk

ROSE GYÖRGY

emlékkövét, amelynél *Dr. Dénes György* tiszteleti elnökünk mond megemlékezést

Barlangkutatók szakmai találkozója

1995. november 10-12.

Jósvafő - Kultúrház

November 10. (péntek):

16.00-tól Regisztrálás

19.00 Vacsora

20.30-tól Video-vetítések

F. Nagy Zsuzsanna: 1995. évi Barlangnap

A Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület tevékenysége

Szlovéniai barlangtúrák

Szatyor Miklós: **Bemutatkozik a Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület**

Bródy Andor: **Expedíció a norvég barlangokba és a Spitzbergákra**

November 11. (szombat)

9.00 Megnyitó (*Dr. Hevesi Attila*, a Társulat elnöke)

9.15 Az Aggteleki-karszt a Világörökség Lista küszöbén (*Buross Gábor*, az Aggteleki Nemzeti Park igazgatója)

9.30 Megemlékezés Siegmeth Károly születésének 150. évfordulója alkalmából (*Dr. Dénes György*, a Társulat tiszteletbeli elnöke)

ELŐADÁSOK:

9.40 *Fehér Katalin:* **Vízkeimiai mérések a Szemlő-hegyi-barlangban**

10.00 *Kraus Sándor:* **A Szemlő-hegyi-barlang vízszintváltozásai**

10.20 Szünet

10.40 *Szunyogh Gábor dr.:* **A Ferenc-hegyi-barlang repedéseinek hierarchikus rendszere és hatása az omlásveszélyes zónák kialakulására**

11.00 *Takácsné Bolner Katalin:* **A Nagyharsányi-kristálybarlang védelmi kérdései**

11.20 *Kraus Sándor:* **Új barlangi kiválástípusok megismerése Magyarországon**

11.40 *Szatyor Miklós:* **Beszámoló a Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület munkáiról és eredményeiről a Mecsek hegységben**

12.00 *Csige István dr.:* **Radon sugárterhelések a barlangokban**

12.20 *Géczy Gábor:* **Barlangi légmozgások szerepe a formakincs kialakulásában**

13.00 Ebéd

15.00 *Szilaj Rezső:* **A tapolcai barlangok (diavetítés)**

15.30 *Antal József, Antal Károly:* **Beszámoló a Naszály Barlangkutató Csoport tevékenységéről**

16.00 *Borzák Sarolta, Hegyi Zoltán, Maucha Gergely:* **Beszámoló a Papp Ferenc csoport nyári túrájáról/Aláj-hegy, Kirgizia (diavetítés)**

- 16.30 *Nyerges Miklós*: **Nagy-Britannia barlangjai** (diavetítés)
17.00 *Hazslinszky Tamás, Fleck Nóra*: **Tanulmányutakon Ausztriában** (diavetítés)
17.30 *Nyerges Miklós, Tompa Károly*: **A Picos de Europa (Spanyolország) karsztja**
(diavetítés)
18.00 *Eszterhás István*: **A Kanári-szigetek lágubarlangjai** (diavetítés)
18.30 *Lénárt László dr., Balla Béla*: **Hazai barlangok diákon** (diavetítés)
19.00 Vacsora
20.30-tól Vitaforum - Hol legyen az 1996. évi társulati nyári tábor? Felvezeti: *Nyerges Miklós*

November 12. (vasárnap)

8.30 Siegmeth emléktábla újraavatása a Baradla-barlang aggteleki bejáratánál. Beszédet mond: *Székely Kinga*, a Barlangtani Intézet vezetője

ELŐADÁSOK

- 9.30 *Székely Kinga*: **A Barlangtani Intézet 20 éve**
9.50 *Kovács Zolt*: **Számítógéppel segített barlangtérképezés**
10.10 *Maucha László*: **Új karsztmodell a források hidrológiai és vízkémiai jelenségeinek értelmezésére**
10.30 *Eszterhás István*: **A hazai vulkánbarlangok kutatottsága**
11.00 Szünet
11.20 **A Barlangi Mentőszolgálat beszámolója az elmúlt időszak tevékenységéről, működéséről**

BARLANGI MENTŐFÓRUM

- 12.30 Zárszó
13.00 Ebéd
Hazautazás

POSZTERBEMUTATÓK A RENDEZVÉNY IDEJE ALATT:

- Bognár Csaba*: Az Anteus csoport munkájának bemutatás
Nyerges Miklós: A MAFC csoport tevékenysége
Lénárt László dr.: A bükki folyamatos karsztvízszint-mérések első eredményei
Regős József: Beszámoló a bükki munkákról
A BEAC csoport tevékenysége

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK:

Tekintettel a bejelentett előadások nagy számára, a tudományos előadások időtartamát 20 percre, a vetítések időtartamát 30 percre kellett korlátoznunk, annak érdekében, hogy mindenkinek lehetőséget biztosítsunk mondandójának közzétételére. Kérjük, hogy az időkorlátot szíveskedjete betartani!

Részvételi díj: **1500 Ft**, amely négyszeri meleg étkezést (péntek vacsora 19.00 órakor (!), szombat ebéd és vacsora, vasárnap ebéd), technikai eszközök kölcsönzését, autóbusz használatát foglalja magába. Befizetés a helyszínen. Lehetőség van - igény szerint - komplett reggeli előfizetésére napi 150 Ft-os áron a helyszínen. A rendezvény helyszínén egész nap büfé fog működni.

A turistaszállásokon hálózákot mindenki vigyen magával!

A vasárnapi emléktábla avatáshoz autóbusz indul 8.00-kor a Kultúrház elől.

A jósvafői Tájház a rendezvény ideje alatt minden nap 18-20 óra között díjtalanul látogatható!

Barlangtúra lehetőség a Béke-, Kossuth- és Vass Imre-barlangokba lesz a regisztrált résztvevők számára. További információ a helyszínen.

VISZONTLÁTÁSRA JÓSVAFÓN!

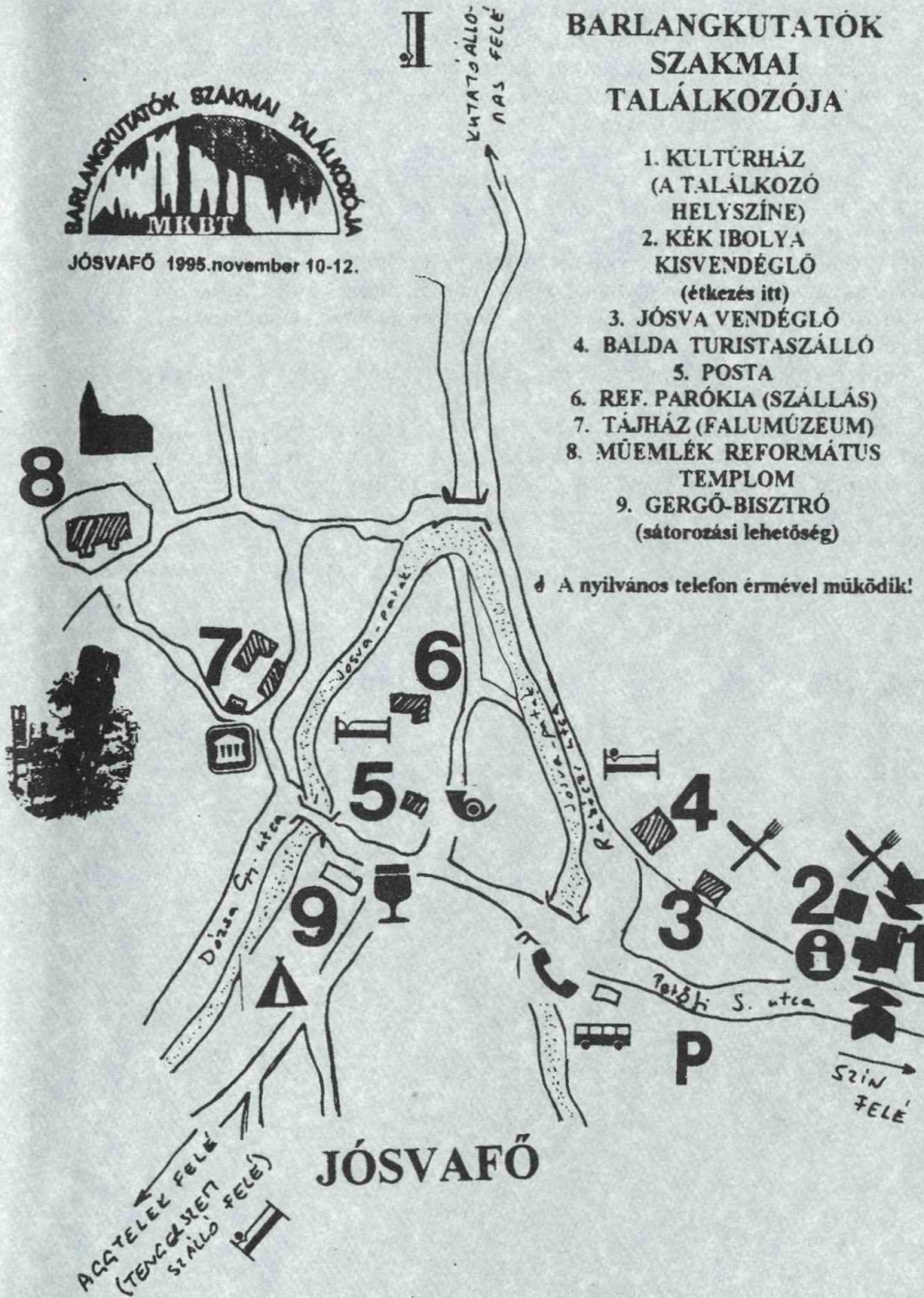

JÓSVAFŐ 1995. november 10-12.

BARLANGKUTATÓK SZAKMAI TALÁLKOZÓJA

1. KULTÚRHÁZ
(A TALÁLKOZÓ
HELYSZÍNE)
2. KÉK IBOLYA
KISVENDÉGLŐ
(étkezés itt)
3. JÓSVA VENDÉGLŐ
4. BALDA TURISTASZÁLLÓ
5. POSTA
6. REF. PARÓKIA (SZÁLLÁS)
7. TÁJHÁZ (FALUMÚZEUM)
8. MŰEMLÉK REFORMÁTUS
TEPLOM
9. GERGŐ-BISZTRÓ
(sátorozási lehetőség)

☎ A nyilvános telefon érmével működik!

Nyílt nap a Pál-völgyi-barlangban

A Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport a Pál-völgyi-barlang kutatástörténetében új fejezetet nyitó Decemberi-szakasz felfedezésének 15. évfordulója alkalmából 1995. december 2-án, szombaton 9 órai kezdettel nyílt napot tart a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat tagjai részére az alábbi túralehetőségekkel:

- 1.) Rövid túra (Decemberi-szakasz)
- 2.) Kiskör (Negyedik Negyed - Decemberi-szakasz)
- 3.) Nagykör (Decemberi-szakasz - Déli-szakasz - 1987. évi feltárások - Térképész-ág)
- 4.) Korlátozott számban, kizárólag előzetes jelentkezés alapján lehetőség van az 1994-ben felfedezett Jubileumi-szakasz leglátványosabb részeinek megtekintésére is; ehhez azonban a jelentkezőknek a kritikus bejárati szűkület (mintegy 4 m hosszúságú, helyenként csak 22 cm magasságú lapító) miatt a felszínen "kvalifikálniuk" kell magukat.
- 5.) Igény esetén konzultációs túra olyan bontástechnikai szempontból érdekes pontok érintésével, ahol eredményes továbbjutások történtek.

A túraútvonalak bejárásához csak barlangjáró alapfelszerelés szükséges (kizárólag elektromos világítással).

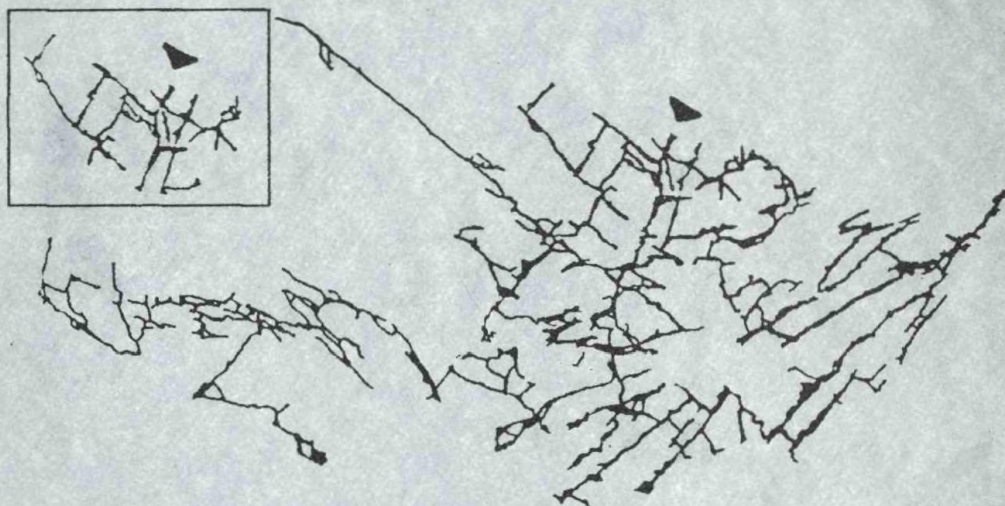
A Jubileumi-szakaszba tervezett túra igényével, illetve a fenti túralehetőségeken kívüli esetleges további speciális elképzelésekkel, igényekkel Kiss Attilánál (06-20-447-837), Takácsné Bolner Katalinnál (mh: 202-2520) vagy írásban a Társulat Titkárságán lehet jelentkezni.

Mindenkit szeretettel várunk!

Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport

1904-1980

1980-1995

Előzetes terveinknek megfelelően december 9-én (szombat) este

BARLANGOS MIKULÁS BULI

szervezünk, melyre ismételten szeretettel meghívunk minden társulati tagot ill. vendéget. A megfelelő méretű "vendéglátóipari egység" (kocsmá) lefoglalása érdekében kérjük, hogy a mellékelt jelentkezési lapot

1995. november 20-ig (hétfő)

a Társulat Titkárságára juttassátok vissza. A jelentkezőket december 1-ig ertesítjük a helyszínről és a kezdés időpontjáról.

NE HÁBOZZ, JELENTKEZZ, ÉS GYERE az 1995-ös BARLANGOS MIKULÁS BULIRA!

"Barlangkutatás régen és most"

Kiállítás a Vakond Barlangkutató Csoport fennállásának 15 éves évfordulója alkalmából

Témák a kiállításról:

- a barlangkutatás története (áttekintés),
- kutató és túrafelszerelés bemutatója,
- expedíciók képeken, tablókön, felszerelések, eszközök,
- folyamatos videofilm vetítések barlangkutatásról, expedíciókról,
- kutatók által gyűjtött fossziliák, ősmaradványok bemutatása,
- kiadványok, könyvek, térképek, ásványok bemutatása, árusítása.

A kiállítás időpontja: 1995. december 20. 17 órától 1996. január 5-ig.

Helyszíne: Budapest, XIV. Hermina út 3. ZEG-ZUG Művelődési Ház

Bródy Andor

ELNÖKSÉGI, VÁLASZTMÁNYI HATÁROZATOK, ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Elnökségi ülés: 1995. szeptember 21.

— Meghallgatta és tudomásul vette az elnökségi tagok által meglátogatott nyári táborokról szóló beszámolókat.

— Meghallgatta és tudomásul vette Eszterhás István beszámolóját az 5. Nemzetközi Pszeudokarszt Szimpóziumról, illetve az 1996-ban Magyarországon megrendezésre kerülő 6. szimpózium előkészületeiről. Ez utóbbival kapcsolatban felhívta a rendezők figyelmét a külső kapcsolattartás alapszabály szerinti követelményeire és mindazokra a kérdésekre, amelyeket egy társulati rendezvény előkészítésében és lebonyolításában figyelembe kell venni.

— Foglalkozott az 1996-ban, a Vendégségben Magyarországon c. pályázat keretében támogatást nyert rendezvények lebonyolításával. Felhatalmazta az elnököt és főtitkárt, hogy az Aggteleki Nemzeti Park illetékességi területén sorra kerülő rendezvények ügyében tegyék meg a nemzeti park igazgatósága felé a szükséges lépéseket.

— Tájékoztatót hallgatott meg a barlangkutatók balesetbiztosításával kapcsolatban folytatott megkeresések eredményéről. Megállapította, hogy a beérkezett ajánlatok nem felelnek meg a Társulat elvárásaink. Ugyanakkor támogatta azt a felvetést, mely szerint a kérdés alapítvány formájában kerüljön megoldásra.

— Elfogadta a Karszt és Barlang Alapítvány újra megválasztásra kerülő kuratóriumába javasolt társulati tagok névsorát, s azt a következő választmányi ülésen előterjeszti.

- Meghallgatta és elfogadta a főtítkár beszámolóját az előző ülés óta eltelt időszak eseményeiről.
- Meghallgatta és elfogadta a főtítkár beszámolóját a novemberi Barlangkutatók Szakmai Találkozója rendezvény előkészületeiről.
- Meghallgatta és tudomásul vette az ügyvezető titkár beszámolóját a Társulat gazdálkodásáról.
- Örömmel üdvözölte a közelmúltban megjelent új barlangos kiadványokat, s köszönetét fejezte ki a kiadványok szerzői kollektíváinak.
- Elfogadta 25 új belépő felvételi kérelmét.

Választmányi ülés: 1995 szeptember 25.

- Meghallgatta és tudomásul vette a nyári táborokról szóló beszámolókat.
- Meghallgatta és tudomásul vette Eszterhás István beszámolóját az 5. Nemzetközi Pszeudokarszt Szimpóziumról, illetve az 1996-ban Magyarországon megrendezésre kerülő 6. szimpózium előkészületeiről.
- Tájékoztatót hallgatott meg a barlangkutatók balesetbiztosításával kapcsolatban folytatott megkeresések eredményéről. Megállapította, hogy a beérkezett ajánlatok nem felelnek meg a Társulat elvárásainak. Ugyanakkor támogatta azt a felvetést, mely szerint a kérdés alapítvány formájában kerüljön megoldásra.
- Megválasztotta a Karszt és Barlang Alapítvány új Kuratóriumának tagjait. Az új kuratóriumi tagok a következők:
F. Nagy Zsuzsanna, Hegedűs Gyula, Dr. Hevesi Attila, Dr. Ráday Ödön, Dr. Véghe Zsolt.
- Elfogadta Dr. Nádor Annamária lemondását a tudományos titkár tisztségéről.
- Meghallgatta a főtítkár tájékoztatását az 1996-ban, a Vendégségben Magyarországon rendezvénysorozat keretében lebonyolításra kerülő társulati rendezvényekről.
- Meghallgatta és elfogadta a főtítkár beszámolóját a novemberi Barlangkutatók Szakmai Találkozója c. rendezvény előkészületeiről.
- Meghallgatta és tudomásul vette az ügyvezető titkár beszámolóját a Társulat gazdálkodásáról.
- Örömmel üdvözölte a közelmúltban megjelent új barlangos kiadványokat, s köszönetét fejezte ki a kiadványok szerzői kollektíváinak.

CHOLNOKY PÁLYÁZAT

A társulat keretében folyó munka dokumentálásának fellendítése a dokumentáció színvonalának emelése érdekében a *Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium Természetvédelmi Hivatala és az MKBT elnöksége* az 1978-ban alapított Cholnoky Jenő karszt- és barlangkutatói pályázatot az 1996-os évre az előző évekhez hasonlóan

- egyéni és - csoport kategóriában írja ki.

A pályázat díjazására biztosított keretösszegről a KTM az 1996-ra jóváhagyott költségvetés alapján később dönt.

Egyéni kategóriában egyaránt pályázhatnak a Társulat egyéni és csoportokban tevékenykedő tagjai. Az egyéni pályázóknak előzetes munkatervet nem kell beadni.

Egyéni kategóriában pályázni lehet: karszt és barlangkutatói kapcsolatos

- tárgyévben végzett kutatási eredményekkel,
- tárgyévben megjelent publikációval (hazai, vagy külföldi kiadásban)
- tárgyévben elhangzott előadás teljes anyagával (az előadás helyének, időpontjának és a rendezvény programjának csatolásával),

— tárgyévben kidolgozott és benyújtott TDK dolgozattal vagy középiskolai szakmai tanulmányi versenyre készült dolgozattal, saját kutatási eredményeket összefoglaló, még nem publikált tanulmánnyal,

— egyéni bibliográfiai tevékenységgel (szakbibliográfia, időszakos bibliográfiai feldolgozása,

— dokumentációs tevékenységgel (video, diaporáma, stb.)

Csoport kategóriában a pályázaton kizárólag a Társulat keretében működő csoportok ill. kutató kollektívák (nem megbízásos munkát végző ad hoc bizottságok, előzetes munkatervet benyújtó legalább 3 egyéni kutatóból álló kollektívák) vehetnek részt, és jelentésükkel, ill. zárójelentésükkel.

A jelentések nem tartalmazhatják az előző években leadott részek ismétlését, lezárult kutatás összefoglalása kivételével, akkor is csak röviden, nem szószerinti ismétlésként. Nem értékelhető a megbízásos munkák keretében végzett tevékenység.

A pályázat felépítésének és értékelésének szempontjai:

1. Tárgyévi munkaterv (végrehajtását a Bíráló Bizottság értékeli, pontszáma a csoportéletnél jelentkezik)

2. Összefoglalás (a jelentés egyes fejezeteinek tömör összegzése) 0-25 pont

3. Feltáró és barlangvédelmi tevékenység, ezek dokumentálása (szöveges ismertetés, térkép- és fotódokumentáció, műszaki leírás stb.) 0-25 pont

4. Tudományos munkák (karszt- és barlangtani alapkutatás, vizsgálat, megfigyelés, mérés, kísérlet, kutatási módszer- és eszközfejlesztés stb.) 0-25 pont

5. Dokumentációs munkák (kataszterezés, nem új feltárásokra vonatkozó térkép- és fotódokumentáció, film, barlangi túrakalauz-, útvonal-ismertető és technikai adatok, bibliográfia stb.) 0-25 pont

6. Csoportélet (túrák, rendezvények, tanfolyamok, publikációk, oktatás, továbbképzés stb.) 0-15 pont

összesen 100 pont

Az egyes témarészekben hazai és külföldi eredmények egyaránt szerepelhetnek!

A pályázat díjai:

A Bíráló Bizottság egyéni és csoport kategóriában egyaránt egy I., egy II. és egy III. díjat ad ki. A Bíráló Bizottság a pályázatok értékelése után fenntartja a jogot a díjak megváltoztatására. A Bíráló Bizottság ezen felül különdíjakat, pénz- és tárgyjutalmakat, illetve ifjúsági díjat a középiskolai, illetve felsőfokú tanintézményben tanuló egyéni pályázók részére is kiadhat.

Különdíjban részesül minden olyan pályázat, amely a 3., 4., 5. témarészek közül legalább egyben 60 %-os vagy ezt meghaladó teljesítményt (minimum 15 pont) ér el. A pénz- és tárgyjutalmakról a bizottság a pályázatok ismeretében dönt. A bizottság a díjak és jutalmak összegéről a rendelkezésre álló keret ismeretében dönt.

A pályázatok - az előző évektől eltérően - 2 példányban küldendők be a Társulat Titkárságára, melyből 1 példányt a Társulat, 1 példányt a Barlangtani Intézet kap. Mindkét példány azonos kivitelű, fotókkal illusztrált példány legyen. Felhívjuk a kutatócsoportok figyelmét, hogy a fenti példányszám nem tartalmazza a területileg illetékes természetvédelmi hatóság számára leadandó jelentést!

A pályázatok beadási határideje: 1996. február 15.

A pályázatok a fenti napon 17 óráig a Társulat Titkárságán (Bp. II. Fő utca 68.) adhatók le, vagy 15-én 24 óráig (15-i postabélyegző) postán küldhetők el.

A Bíráló Bizottság a pályázat beadási határidejét követően regisztrálja a beérkezett pályázatokat, megállapítja, hogy melyek azok, amelyek a pályázat kiírásának megfelelően elbírálásra kerülnek. A pályázaton nem kerülnek értékelésre azok a jelentések, amelyek csak

formális jelentéskötelezettségüknek tesznek eleget, illetve azok, amelyeknek benyújtói külön kéri, hogy jelentésük a pályázaton ne vegyen részt.

Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy a pályázaton nem vesznek részt azok a jelentések sem, amelyek nem a kiírt határidőre, vagy nem az előírt példányszámban érkeztek be!

Kérjük,

— törekedjenek a tömör, lényegre törő fogalmazásra, az elbeszélő, nem informatív közlések mellőzésére,

— az említésre kerülő barlangok kataszteri számának megadására, ennek elmulasztása pontlevonással jár,

— mástól átvett adatoknál stb. a forrás pontos megjelölésére. Hivatkozás (és kéziratos vagy szóbeli forrás esetén engedély) nélküli közlés esetén a jelentés a pályázatból kizárásra kerül.

Bíróló Bizottság

HÍREK

A XI. Vulkánszpeleológiai Tábor eredményei

A XI. Vulkánszpeleológiai Tábor 1995. július 8-16. között Diósjenőn került megrendezésre. Célja a Börzsöny barlangjainak kataszterezése volt. A táborban 29-en vettek részt (10 egyéni, 4 Bakonyos, 2 Veszprémi, 1 Plecotus, 1 Extrém, 1 Papp Ferenc, 5 szimpatizáns, 5 családtag).

Korábban 12 börzsönyi barlangot tartottak számon. Egyhetes kataszterező tevékenységünk során az ismert barlangok közül ötöt kerestünk fel, kettőbe lezártáguk miatt nem tudtunk behatolni, hármat nem sikerült azonosítani és kettőről kiderült, hogy nem is barlang.

A terepbejárásokon 46 eddig nem említett barlangot tudtunk regisztrálni. A legtöbb barlangot a Kemence-völgy környékén találtuk, de "termékenyek" voltak a Rakottyás- és Pogány-völgyek, bőven szájadzanak barlangok a Szent Mihály-hegyen és a szlovákiai oldalon levő Helembai-rög Sziklás-hegyében is akadt jó néhány. Sajnos, a térképekről való előzetes tájékozódás szerint legoptimálisabbnak tűnő, sok sziklaorommal, sziklafallal rendelkező Csóványos-környék, Nagy Mána, Nagy Hideg-hegy stb. majdnem teljesen meddőnek bizonyult szpeleológiai másodlagosan (tektonikusan, eróziósan, kimállásosan stb.) alakult üreg, ezek között akadnak olyanok is, melyeket utólag megfaragtak, kibővítettek. A számos mesterséges üreg (főként egykori bánya, kazamata) közül csak azt a kettőt vettük számba és dolgoztuk fel, amelyeket korábban barlangként írtak le. Az egyik legérdekesebb barlang a Kámori-róka-lyuk, mely szingenetikusan keletkezett gázkürtőnek tűnik. A rendelkezésre álló egy hét alatt nem volt alkalmunk a hegység minden részét alaposan átvizsgálni, így még bizonyára rejteget a Börzsöny továbbra is ismeretlen barlangokat.

A kataszterező munkán túl a tábor résztvevőinek volt alkalmuk a diósjenői strandot látogatni, továbbá részt vettünk a Szentgyörgyi Kör Marcus Aurelius-ünnepségén és harci bemutatóján, valamint szinte minden este tábortűzi beszélgetésekkel, énekléssel zártuk a napot.

***

Beszámoló az Európai Természetvédelmi Év keretében "A Pseudokarsztos Barlangok Védelme" címmel szervezett nemzetközi munkatalálkozóról (Rimaszombat-Salgótarján, 1995. augusztus 16-19.)

Az MKBT Vulkánszpeleológiai Kollektívája, a Bükki Nemzeti Park és a szlovákiai Cserhádi Tájvédelmi Körzet szervezésében 1995. augusztus 16-19. között került

megrendezésre az 5. Nemzetközi Pszeudokarszt Szimpózium a Medves-Ajnácskői-hegység szlovákiai és magyar oldalán. A részben szimpózium jellegű találkozóra öt ország képviselőjében 31-en jöttek el.

Augusztus 16-án a találkozót Julius Burkovsky a szlovákiai Természetvédelmi Hivatal beszercebányai egységének vezetője, Varga Ferenc, a Bükki Nemzeti Park igazgatója és Katarina Gaálová, a Cserhádi Tájvédelmi Körzet vezetője rövid méltató beszéddel nyitotta meg. Ezt követően a tudományos előadásokra került sor.

Augusztus 17-én egész napos túrán, barlanglátogatáson vettünk részt a szlovákiai Pogányváron. Végigjártuk Gaál Lajos és Václav Furmánek vezetésével a plató morfológiai és archeológiai érdekes részeit. Tanulmányoztuk a peremleszakadással barlangkeletkezés négy fázisát, és alkalmunk volt megtekinteni a Cserkész-, a Labirintus-, a Cserepes- és Lakó-barlangokat.

Augusztus 18-án, pénteken délelőtt Gaál Lajos vezetésével megtekintettük a szlovákiai Ragács-hegy szingenetikus barlangjait, a gőzrobbanással keletkezett Ebeczky-barlangot és a gázkürtök alkotta Ragácsi-kürtöt és Ragácsi-kéményt. Délután a találkozó résztvevőinek autókaravánja átjött a hegység magyar oldalára, és a társaság Eszterhás István, valamint Práfalvi Péter vezetésével megtekintette a Szilvás-kő különlegességeit, az egymásra merőleges bazaltoszlopokat, a mindössze 80 éve keletkezett hasadérendszer és a benne a konzekvenciabarlangokat. Este a Salgó Szálló előadótermében folytatódott a tudományos előadások sora.

Augusztus 19-én a salgótarjáni bányamúzeumot néztük meg. Ez egy összetett felépítésű bazaltnekk és egy szingenetikus barlang is található benne. A délutáni program a szilaspogonyi Kis-kő barlangjának meglátogatása volt. Este a Salgó Szállóban tartott bankettel fejeződött be a pszeudokarsztos barlangok védelmére szervezett nemzetközi munkatalálkozó.

A munkatalálkozó eseményeiről, előadásairól a közeljövőben kiadvány fog megjelenni a szlovákiai Természetvédelmi Hivatal gondozásában.

A találkozó nem jöhetett volna létre, ha a három rendező szervezeten kívül nem adott volna hathatós segítséget a lebonyolításhoz a magyar Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium, a szlovák Környezetvédelmi Minisztérium, a Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság és a rimaszombati Tauris és Petton cégek. Köszönet érte!

A pszeudokarsztos barlangkutatók következő nagyszabású találkozója 1996. szeptember 19-22. között Galyatetőn lesz, a 6. Nemzetközi Pszeudokarszt Szimpóziumon.

Eszterhás István

A Dorogi Barlangkutatók Egyesülete (BEBTE) és a Diákújságírók Országos Egyesülete (DUE) közösen megalapította a DUE Környezetvédelmi és Természetjáró Szakosztályát.

A tagozat első programját Aggteleken rendezte meg 1995. szeptember 7-10. között. A rendezvény támogatója az Ipar a Környezetért Alapítvány volt, mely itt ünnepelte 5. születésnapját. A program színvonalát kétségkívül növelte prof. dr. Jakucs László, Baross Gábor (ANP igazgató), dr. Bakonyi Árpád (Ipar a Környezetért Alapítvány elnökhelyettese) és dr. Balázs Géza (DUE, valamint az Európai Ifjúsági Sajtószövetség alelnöke) részvétele. A túrák a Baradla- és a Béke-barlangba vezettek.

A két szervezet ezúton is köszönetét fejezi ki dr. Molnár Andrásnak és a Tektonik Csoportnak a színvonalas szögligeti szálláslehetőségért.

***

Köszönet a Naszály Csoport - Antal Józsinak és Karcsinak - a naszályi programokért.

Lieber Tamás

A Barlangvédelmi Szakosztály alakuló ülésén (1995. szeptember 21-én) felvetődött az István-lúpai-barlangban összegyűlt igen nagymennyiségű szemét eltávolításának kérdése. Ennek érdekében november 25-26-án két napos szemétszedési akciót szerveztünk!

Hegedűs András

II. Lakatos Kupa

A MAFC Barlangkutató Csoport idén is megrendezte, immáron hagyományosan szeptember második hétvégéjén a Lakatos Kupát, melynek elsődleges célja ismét az Alsó-hegy kevéssé ismert zombolyainak a bemutatása volt. A Vecsem-forrástól meredeken startoló versengésben a 9 elindult csapatból 10 fejezte be a versenyt (egy, talán a legjobb csapatot a kiírás nem teljes mértékű betartása miatt „ketté kellett vágni”). Öröndetes volt látni, hogy a legtöbb csapat a célul kitűzött megismerést helyezte előtérbe a „versenyzés” rovására, és az egész nap zuhogó eső és az elmaradt kocsikázás sem szegte kedvét senkinek. A verseny során minden csapat számára az egyik feladat volt egy a fennsíki zombolyok valamelyikében elrejtett „számzárás lakat” megtalálása: a szerencselovagok kategóriájában az FTSK IBH csapata nyert. A legtöbb bejárt zomboly alapján eredményt hirdetve az idén a Lakatos Kupát az

1. MLBE-BEAC végyes (Mindegy) NYERTE (Veres, Burdiga, Szikszai) 487 ponttal,

2. BEAC Junior (Kégli, Ernhoffer, Deák) 452 pont (a legjobb elméleti teszttel),

3. Mátrai Hőerő(Nyerő)mű (Kovács T., Kovács B., a félbevágott csapat egyik fele) 409 pont

4. Papp F. (Hlavács, Hlavács, Izápy) 376 pont

5. Mátrai HőNyerő(erő)mű (Nagy, Nagy, Hegedűs) 320 pont

A versenyzők különös lelkivilágára jellemző hogy a legnépszerűbb túracélpont a kiírásban szereplő 24 zomboly közül ezen a napon a nem túl kiemelkedő jelentőségű Pötty-zomboly volt és a nem túl tágas Gőte-zombolyba még versenyen kívül is kellett túrát vezetni. Az elméleti tesztek jó megfigyelő képességről tanúskodnak, bár senki nem tudta melyik az Alsó-hegy legmagasabb pontja, és hogy ki volt Tégely János. (Mér, ki volt? A szerk.)

A versenyt követően a továbbra is kitartóan zuhogó esőben a csapatok diavetítés keretében ismerkedhettek meg a „névanyagként” szerepelt zombolyokkal. A beérkezett javaslatokat figyelembe véve a versenyt jövőre is megrendezzük, bár a többek által reklamált jégeső és derékig érő hó nehezen lesz biztosítható.

Nyerges Miklós

MEXIKÓI BARLANGOK

Mexikó a világ egyik „barlangi nagyhatalma”. A nehezen járható vidék barlangjainak költséges (helikopter, terepjárók, búvárfelszerelés stb.) kutatását elsősorban a tehetősebb amerikai barlangkutatók végzik, de az utóbbi időben mind több mexikói kapcsolódik a munkába. A Texasban megjelenő AMCS (Association for Mexican Cave Studies) Activities Newsletter ez év májusában megjelent listája (Peter Sprouse tollából, 1995 áprilisban) alapján alább közöljük a mexikói „legek” listáját. A dolog valódi szépsége abban áll, hogy a mexikói barlangok kutatása távolról sem befejezett dolog, inkább csak valami nagyszerűnek a kezdete. Az Huautla barlanggal, amely átmenő (ha kibirod!) rendszer, a National Geographic Magazine 1995 évi szeptemberi száma is reprezentatív cikkben foglalkozik.

Mexikó leghosszabb barlangjai

Név	Tartomány	Hosszúság (m)
1. Sistema Purificación	Tamaulipas	81.950
2. Sistema Huautla	Oaxaca	55.953
3. Nonoch Nah Chich	Quinta Roo	39.624
4. Sistema Cuetzalan	Puebla	34.345
5. Cueva del Tecolote	Tamaulipas	32.031
6. Sistema Cheve	Oaxaca	23.300
7. Coyalatl	Puebla	19.000
8. Kihaje Xontjoa	Oaxaca	18.500
9. Sistema Naranjal (Najaron-Maya Blue)	Quinta Roo	18.472
10. Sistema Ojos (Ojos, Palmas, Tic-Te-Ha)	Quinta Roo	12.073

Mexikó legmélyebb barlangjai

Név	Tartomány	Mélység
1. Sistema Huautla	Oaxaca	1.475
2. Sistema Cheve	Oaxaca	1.386
3. Akemati	Puebla	1.200
4. Kijahe Xontjoa	Oaxaca	1.185
5. Sistema Ocotempa	Puebla	1.070
6. Akemabis	Puebla	1.015
7. Sistema Purificación	Tamaulipas	955
8. Sonconga	Oaxaca	947
9. Guizani Ndia Guinjao	Oaxaca	940
10. Nita Cho	Oaxaca	894

(további 35 barlang mélyebb 500 méternél!)

Szerkesztőség

FELHÍVÁSOK

A Társulat még ebben az évben szeretné beindítani a

"Városok alatti barlangok"

munkabizottság működését, amely tevékenysége után több társulati tag érdeklődik, és mint "munkacsoport" az UIS is regisztrálta, felhívásunkat megjelentette az UIS-BULLETTIN 1995 1/2 (40) számában.

Dr. Nádor Annamária szaktitkári tisztségéről közelmúltban történt lemondása folytán olyan érdeklődő szakembert keresünk, aki vállalná a munkacsoport szervezését, vezetését, külső- és belső kapcsolattartását. Egy világnyelv megfelelő szintű ismerete szükséges. A feladatra vállalkozó(k) jelentkezését várjuk a Titkárságon!

Titkárság

Felhívás az NSS Különleges Publikációk Bizottságától

National Speleological Society

Special Publications Committee

David McClurg, Chairman

Tom Rea and Urs Widmer, Members

104 Graves Ct. * Vallejo, CA 94951, USA

A „Világ barlangi ásványai” című könyv (Cave Minerals of the World) szerzői, az amerikai Carol Hill és az olasz Paolo Forti könyvük második bővített kiadásához barlangi fotósok segítségét és közreműködését keresik szerte a világból.

A második kiadás már szerkesztés alatt áll, a megjelenést 1997 közepére, az UIS svájci kongresszusára tervezi a kiadást felügyelő NSS.

Az első kiadás 144 fotójának túlnyomó többsége fekete-fehér volt, a második kiadásban azonban csak színes képeket kívánnak a szerzők megjelentetni, így jelentékeny mennyiségű új-fotóra van szükségük.

A szerzők nemcsak képződményekről készült, hanem szokatlan vagy különleges barlangi témákat bemutató képeket is várnak.

Mindenfajta (és alfajta) képződményről szeretnének legalább egy képet, továbbá, hogy a lehető legtöbb ország reprezentálva legyen a könyvben.

A fotók elküldési határideje 1996. február 29-e. Nem ragaszkodnak eredeti diákhoz vagy negatívokhoz, másolatokat is szívesen fogadnak. A képeket az alábbi címre küldjétek:

Urs Widmer

Therwilerstrasse 43.

CH-4054 Basel, Svájc

Akinek bármilyen kérdése vagy hozzáfűzni valója van a barlangi ásványok, képződmények témaköréhez, a szerzőket közvetlenül az Interneten, az alábbi címeken lehet elérni:

~6021.1565@compuserve.com (Carol Hill)

forti@dogon.geomin.unibo.it (Paolo Forti)

David McClurg

(Az eredeti levél az MKBT-ben megtalálható.)

Tompa Károly

Felhívás a tagdíjfizetési elmaradások pótlására

Tekintettel a Társulat szűkös anyagi helyzetére, kérjük mindazon tagtársainkat, akik 1995. évi tagdíjfizetési kötelezettségüknek még nem tettek eleget, a mulasztást szíveskedjenek az év végéig pótolni. Ugyancsak kérjük, hogy akik a Karszt és Barlang 1992. I-II. számát, amely az 1993. évi tagdíj befizetése ellenében jár, még nem vették át, szíveskedjenek a Társulattól elvinni, nagy raktározási gondtól szabadítva meg ez által a Titkárságot.

Titkárság

Szerkeszti: Fleck Nóra és dr. Kósa Attila

Felelős Kiadó: Dr. Hevesi Attila, elnök

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

MKBT Nyári Barlangkutató Tábor, 1996

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1996 nyarán újra kívánja élesíteni az egykor oly népszerű, majd később az érdektelenség miatt megszünt Központi Kutatótáborok hagyományát. A korábbi táborok tapasztalatait figyelembe véve úgy tűnik, hogy a sikeres megrendezés érdekében az időzítést és a célok kijelölését (azok részletes bemutatásán keresztül) a Társulat érdeklődő tagságával messzemenően ismertetni kell.

Az *időpontot* illetően könnyebb a helyzet, hiszen akkor fogjuk ezt megrendezni, amikor a legtöbb érdeklődő várható. A két hét időtartamra tervezett tábort vagy *június vége-július eleje* körül, vagy *augusztus utolsó két hetében* lehetne valószínűleg lebonyolítani.

A *helyszín* kiválasztása mindennél fontosabb: olyan karszt-területet kell kiválasztani, ahol reális esély van hazai viszonylatban jelentős méretű barlangrendszer feltárására (200 méternél mélyebb, 3-4 kilométernél hosszabb), és még fel sem vetődik annak az árnyéka - miként sajnos talán ez a legutolsó Központi Táborok során felmerült - hogy más barlangász csoportok otthagytak kutatóaknáit kell továbbmélyíteni a siker minden reménye nélkül. Ennek fényében egyértelműnek tűnik, hogy a helyszín csak a **Bükk**, vagy a **Bakony hegység**, vagy pedig az **Aggteleki-karszt** lehet. Az alábbiakban néhány javaslat olvasható, melyekhez észrevételeket, és további terveket várunk!

A táborok során - remélhetőleg a magyar speleológiai oktatási rendszer helyzetének rendeződésével párhuzamosan - lehetőség lesz a kutatásvezetői papír megszerzéséhez szükséges, terepi körülmények között legjobban megrendezhető tanfolyamok (járatbiztosítás, térképezés, foto-dokumentáció, barlangvédelem stb.) megtartására

Következzenek a potenciális helyszínek, melyek közül a legjobbat - az előkészítéshez szükséges idő miatt - *november 30-ig* kell kiválasztani. A tábort a területen esetlegesen dolgozó csoporttal együttműködve, de a szervezés és a célok kijelölését nem átengedve kívánjuk megrendezni.

Hogy kik fogják szervezni? Akik erre kellő felkészültséget (tud írni és olvasni, ért magyarul) éreznek magukban, és megfelelő mennyiségű idővel rendelkeznek! Mindenkit aki kedvet érez, hogy részt vegyen ebben a munkában, vagy csak bele akar szólni, minden szerdán 5-6 óra körül szívesen látunk a Társulatban akár személyesen, akár telefonon (☎ 201-9493 és 463-22-13).

Kab-hegy '96

Helyszín: Ajka-Padragkút, Kab-hegy térsége

Cél: Az magyarországi víznyelők viszonylatában egyedülálló méretű objektumokon keresztül a várhatóan jelentős méretű barlangrendszer feltárása

Potenciális támadási pontok: számtalan emberkéz nem érintette víznyelő...

Vecsem '96

Helyszín: Aggteleki-karszt, Alsó-hegy térsége

Cél: Az Alsó-hegy nagy barlangrendszereinek feltárása (300 méter potenciális mélységgel), valamint a korábban Jósavfő térségében tartott Központi Kutatótábor legjobb bontási pontjain a munka folytatása.

Potenciális támadási pontok: Vecsembükk-i-zsomboly, 404-es víznyelő, Őz-zsomboly, Vecsem árvízi forrásszáj, Szádvár környéki barlangok stb.

Szalajka '96

Helyszín: Bükk-hegység, Bánkút - Hármaskút - Istállóskő térsége

Cél: A Szalajka forrás ismeretlen rendszerének feltárása a Ny-i Bükk-fennsík víznyelőin keresztül, elvileg 300 méternél mélyebb, az István-lápaihoz hasonló barlangrendszer feltárása várható.

Potenciális támadási pontok: a Hármaskút térségében található víznyelők, valamint a Diabáz-barlang, és a Borovnyák víznyelőcsője (bár ez nem tartozik szorosan a "tárgyhoz");

Szinva '96

Helyszín: Jávorkút - Hollóstenő térsége

Cél: A Szinva-forrás rendszerének feltárása a Nagy-fennsík víznyelőin, zombolyain, ismert barlangjain keresztül, hasonló potenciális lehetőségekkel mint a Szalajka-forrás esetében.

Potenciális támadási pontok: ?

Északi-Bakony '96

Helyszín: Bakonybél, Kőrös-hegy térsége

Cél: A Bakony, eddig még ismeretlen, de feltehetően létező nagy kiterjedésű barlangrendszerének feltárása a 4-600 m magasságban elhelyezkedő víznyelőkön keresztül. A hajdani, a karsztvíz kiemelésé miatt elapadt nagy karsztforrások és a víznyelők között 10 km is lehet légvonalbeli távolság, a szintkülönbség közel 400 m.

Potenciális támadási pontok: Elevenfertési-víznyelők, Futómacskás-barlang, Márványárki víznyelők, Meander-nyelő és a környék megbontatlan víznyelői.

Nyerges Miklós titkár

**ILYEN MÉG NEM VOLT!
ILYEN MÉG NEM VOLT!**

A Társulat elnöksége áttekintve a társulati kiadványok tárolásának ideálisnak nem tekinthető körülményeit és az ebből következő gyors állagromlást — úgy határozott, hogy

- az 1989-es *UIS Kongresszus kiadványának 1-2 kötetét (eredeti ára 2.000 Ft);*
- az 1979. és 1980. évi *BESZÁMOLÓ* köteteket (eredeti ára 40 Ft, ill. 50 Ft).

személyes átvétel esetén díjtalanul a társulati tagok rendelkezésére bocsátja. A magas postaköltségek miatt vidéki tagjainknak is csak személyes átvétellel tudjuk átadni a köteteket, ez esetben csoportmegbízottak több személy részére történő átvételének megszervezését javasoljuk!

Eljertek a lehetőséggel!

ILYEN MÉG NEM VOLT! © ILYEN MÉG NEM VOLT!

Könyvújdonság

Solymári-ördöglyuk címmel megjelent a barlangot bemutató kis füzet 2. bővített kiadása. A füzetben szereplő fejezetek:

A barlang feltárása, kutatása, kiépítése. Földtani bemutatás. Denevérek. A túrák ismertetése

Szerzők: *Hazslinszky Tamás, dr. Jánossy Dénes, Kraus Sándor, dr. Topál György.*

Szerkesztette: *Hazslinszky Tamás*

Kapható a Titkárságon. Ára: 40 Ft.

A Titkárságon kapható még a **Solymári-ördöglyuk** emblémával ellátott póló. *Ára: 350 Ft.*

Jelentkezési lap

.....jelentkezem az 1995. december 9-i **Barlangos Mikulás Bulira**, melynek előzetes részvételi díja **600 Ft/fő**. Ez az összeg egy egyszerű vacsorát foglal magába.

Vendége(i)m száma:..... fő.

.....fő részére külön asztalt kívánok foglalni az alábbi felirattal:

A helyszín és kezdési időpontról szóló értesítést a következő címre kérem:

Kelt:

.....
alírás

Ki kicsoda a magyar barlangkutatásban

A Társulat vezetése elhatározta, hogy 1996-ben magyar nyelven, 1997-ben a svájci kongresszusra—angol nyelven megjelentetni a "KI KICSODA a magyar barlangkutatásban?" című kiadványt.

Ez a Who is who? kizárólag élő személyek adatait fogja tartalmazni, a mellékelt adatlap alapján.

Kérünk mindenkit, aki adatai szerepeltetését kéri, töltsse ki a Műsorfüzetben található adatlapot, és december 15-ig juttassa vissza Társulat Titkárságára.

A kitöltött adatlap visszaküldésével az adatközlő egyidejűleg azt is tudomásul veszi, hogy az adatok a magyar és angol nyelvű kiadványban megjelennek.

Amennyiben a túloldali adatlap rubrikái kevésnek bizonyulnának, kérjük az információt külön lapon folytatni.

Titkárság

1. Név:	
2. Leánykori név:	
3. Lakcím, telefon/fax szám:	
4. Munkahely, címe, telefon-fax szám:	
5. Születési hely, év, hó, nap:	
6. Iskolai végzettsége(i):	
7. Tudományos fokozata(i):	
8. Barlangkutató tevékenység kezdő éve:	
9. Társulati tagság kezdete, eddiggi és jelenlegi tisztsége(i):	
10. Társulati kitüntetése(i):	
11. A társulati oktatási rendszerben szerzett végzettsége(i):	
12. Feltáró tevékenységének legjelentősebb eredményei (barlang megnevezése, dátum):	
13. Jelentősebb bejárt barlangok, karszterületek:	
14. Művelt szakterülete(i), ill. kutatott földrajzi egység:	
15. Szakértői tevékenysége, területe(i):	
16. Jelentősebb publikációi:	
16.1 tudományos:	
16.2. tudományos ismeretterjesztő:	
16.3. könyv:	
17. Nyelv ismeret:	
Dátum,	Aláírás

Nationale-Nederlanden
N-N Magyarországi Biztosító Rt.

Közel 20 éve tagja vagyok az MKBT -nek.

Nationale Nederlanden Biztosító társaságnál dolgozom mint képviselő, és tisztában vagyok vele mire van szüksége a barlangásznak.

Célpiacként a szakosodás során én a barlangászok biztosításával foglalkozom.

Speciális személyre szóló biztosításokat értékesítek.

Célom: a társulat valamennyi tagjához jusson el a biztosító társaság szolgáltatása.

Némethné Tarjányi Katalin

1154 Budapest
Kisrákos u.46./B
lak. tel: 184-1469
(az esti órákban, vagy
üzenetre visszahívunk)

A biztosítónál üzenet hagyható:

Tel/Fax: 153-7221
173-3226
173-3204
173-3205

JÓ SZERENCSET!

Magyar Karszl- és Bar. Szekulato Társulat

1027 Budapest, Fő u. 68.

Tel.: 201 9493

NYOMTATVÁNY